

**Міністерство освіти і науки України
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра історії України та археології**

**Силабус
нормативної навчальної дисципліни**

**НОВІТНЯ ІСТОРІЯ УКРАЇНИ
(1917–1939 РР.)**

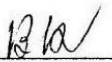
**підготовки бакалавра
галузі знань: 03 Гуманітарні науки
спеціальності: 032 Історія та археологія
освітньо-професійної програми: Історія, європеїстика, археологія;
галузі знань: 01 Освіта/Педагогіка
спеціальності: 014.03 Середня освіта (історія)
освітньо-професійної програми: Середня освіта. Історія, правознавство**

Луцьк – 2020

Силабус нормативної навчальної дисципліни «Новітня історія України (1917–1939 рр.)» підготовки бакалаврів, галузей знань – 03 гуманітарні науки, 01 освіта / педагогіка, спеціальностей – 032 Історія та археологія, 014.03 Середня освіта (історія), за освітньо-професійними програмами – Історія, європейстика, археологія, Середня освіта. Історія, правознавство.

Розробник: Анатолій Георгійович Шваб, доктор історичних наук, професор.

Силабус навчальної дисципліни затверджено на засіданні кафедри історії України та археології (протокол № 2 від 18 вересня 2020 р.)

Завідувач кафедри (проф. Баран В. К.)

І. Опис навчальної дисципліни

1. Денна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Денна форма навчання	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 032 Історія та археологія Освітньо-професійна програма: «Історія, європеїстика, археологія»	Нормативна
Кількість годин/кредитів 135/4,5		Рік навчання 3
		Семестр 5
		Лекції 34 год.
ІНДЗ: немає		Практичні (семінарські) 30 год.
		Самостійна робота 60 год.
		Консультації 8 год.
Форма контролю: Екзамен у 5-му семестрі		
Мова навчання: українська		

1. Заочна форма навчання

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Заочна форма навчання	Галузь знань: 03 Гуманітарні науки Спеціальність: 032 Історія та археологія Освітньо-професійна програма: «Історія, європеїстика, археологія» Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка Спеціальність : 014.03 Середня освіта (Історія)	Нормативна
Кількість годин/кредитів 135/4,5		Рік навчання 4
		Семестр 7
		Лекції 18 год.
ІНДЗ: немає		Практичні (семінарські) 10 год.
		Самостійна робота 100 год.
		Консультації 16 год.

	Освітньо-професійна програма: «Середня освіта. Історія, правознавство» Освітній рівень: бакалавр	Форма контролю: Екзамен у 7-му семестрі
Мова навчання: українська		

II. Інформація про викладача

ППП А. Г. Шваб

Науковий ступінь – доктор історичних наук

Вчене звання – доцент

Посада – професор

Контактна інформація – +380955850083 anatoliyshvab@gmail.com

Посилання на розклад – <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис дисципліни

1. Анотація курсу.

Навчальна дисципліна «Новітня історія України (1917–1939 рр.)» є частиною сучасної історії України, яка хронологічно охоплює період 1917–1939 років і складається із двох змістових модулів – Україна в період революції 1917–1921 років та Україна у період 1921–1939 років. Перший змістовий модуль передбачає вивчення передумов Української революції та її перебігу; ролі українських політичних партій, громадських організацій та різних соціальних груп в революційних перетвореннях; засад державного будівництва Української Центральної Ради, Гетьманату Павла Скоропадського, Західноукраїнської Народної республіки, Директорії Української Народної республіки; ролі зовнішньополітичних чинників у перебігу революції; політики більшовиків та білогвардійців щодо України. Другий змістовий модуль передбачає засвоєння особливостей суспільно-політичних та соціально-економічних перетворень Радянської влади в Україні та її наслідків: «Політики воєнного комунізму»; Нової економічної політики; політики індустріалізації та колективізації; політичних репресій тощо. Окремим блоком другого змістового модуля є становище західноукраїнських земель у складі Польської держави, Чехо-Словаччини та Румунії

2. Преквізити

Вивченню курсу «Новітня історія України (1917 – 1921 рр.)» передую навчальна дисципліна «Історія України нового часу (кінець XVIII – початок XX століття)». Проблематика курсу пов'язана міждисциплінарними зв'язками з політичною історією України, Сучасною історією країн Центрально-Східної Європи та ін.

3. Постреквізити

Навчальна дисципліна «Новітня історія України (1917–1939 рр.)» є базовою для подальшого засвоєння «Новітньої історії України» від початку Другої світової війни до сучасності та слугує глибшому розумінню «Історії політичних партій і рухів в Україні у XX ст.», «Історії соціальних та національних рухів в Україні», «Економічної історії України» та

ін.

4. Мета і завдання навчальної дисципліни

4.1. Метою навчальної дисципліни є засвоєння перебігу та змісту основних подій, які відбулися в Україні у 1917–1939 рр. їх взаємозв'язок та взаємозалежність із світовим історичним процесом.

4.2. Завданням навчальної дисципліни є вивчення подій новітньої історії України, розкриття сутності та закономірностей історичного розвитку України від 1917 року до 1939 рр.; причинно-наслідкові зв'язки суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку.

5. Результати вивчення, компетентності

Загальні компетентності (ЗК): 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу.

4. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

5. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

6. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

8. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

9. Здатність бути критичним і самокритичним.

10. Здатність працювати в команді.

Фахові компетентності (ФК): 1. Усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами в минулому та сучасності.

2. Усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та в різних контекстах.

3. Усвідомлення соціальних функцій історика, розуміння можливості використання історії для досягнення політичних цілей, в тому числі наслідків зловживання історією.

4. Здатність використовувати у професійній діяльності наукові праці та інформаційно-довідкові видання (бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи тощо), сучасні інформаційно-пошукові системи.

5. Здатність відшукувати необхідні для освітньої та наукової діяльності історичні джерела (архівні та опубліковані документи, етнографічні, картографічні матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.).

6. Здатність використовувати релевантні методи опрацювання історичних та археологічних джерел, зокрема інструментарій спеціальних історичних дисциплін, а також сучасні інформаційні технології для обробки історичних даних.

7. Здатність використовувати фахові знання та професійні навички для виявлення, охорони та популяризації історико-культурної спадщини.

8. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання гуманітарних та соціальних наук, вміння аналізувати оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні соціальні події та явища.

9. Здатність працювати з історичними текстами і документами, коментувати, анотувати їх відповідно до певних критеріїв; презентувати і обговорювати результати наукових досліджень.

10. Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією.

11. Здатність здійснювати та організовувати археологічну діяльність.

12. Здатність робити відбір та прийняття на збереження артефактів і документів у відповідності до нормативів, організовувати археографічну діяльність, роботу в архівах та музеях, державних наукових та науково-дослідних установах у відповідності з прийнятими правилами та нормами.

Програмні результати навчання: 1. Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему.

2. Розуміти контекст і причини відповідних історичних подій та використовувати ці знання у професійній діяльності.

3. Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел.

4. Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.

5. Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.

6. Виявляти взаємозв'язки між процесами у минулому та на сучасному етапі, аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії.

7. Розуміти і виявляти відмінності в історіописанні, поглядах на минуле

представників різних епох та у різних контекстах.

8. Брати участь у плануванні та виконанні наукових досліджень у сфері історії, презентувати результати досліджень, аргументувати висновки.

9. Мати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України.

10. Застосовувати сучасні методики у процесі популяризації історії та археології, а також здійсненні різних видів педагогічної діяльності.

11. Здійснювати аналіз ситуацій з урахуванням історичного контексту та/або історичних передумов.

12. Здійснювати комунікацію з професійних питань з представниками наукових, громадських, релігійних і національно-культурних організацій і спільнот.

13. Розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот, ефективно співпрацювати з носіями різних історичних та культурних цінностей.

14. Вміти акумулювати та поширювати кращий досвід професійної діяльності, інтегрувати досягнення інших наук для вирішення актуальних проблем історії та археології.

6. Структура навчальної дисципліни

6.1. Денна форма навчання

Назва змістових модулів і тем		Разом	Лекції	Сем- ри	Сам-на роб .	Кон- ції	Форма контр./ бали
Змістовий модуль 1. Україна в період революції 1917–1921 років							
Тема 1	Початок Української революції. Утворення УЦР та її діяльність в березні-жовтні 1917 р.	8	4	4	3	1	Опитування/ Тестування/ 12 балів
Тема 2	Українська Народна Республіка в листопаді 1917–квітні 1918 рр.	7,5	2	2	3	0,5	Опитування/ Тестування/ 12 балів
Тема 3	Українська держава Павла Скоропадського	7,5	2	2	3	0,5	Опитування/ Тестування/ 12 балів
Тема 4	Західно-Українська Народна Республіка	12,5	2	2	6	0,5	Опитування/ Тестування/ 12 балів

Тема 5	Українська Народна Республіка під проводом Директорії	6,5	4	4	4	1	Опитування/ Тестування/ 12 балів
Тема 6	Політика більшовиків в Україні у 1918–1920 рр.	12,5	2	2	6	0,5	Опитування/ Тестування/ 12 балів
Тема 7	Військово-політичне протистояння за владу в Україні у 1919-1920 рр. Остаточне становлення Радянської влади.	7,5	2	2	3	0,5	Опитування/ Тестування/ 12 балів
Разом за змістовим модулем 1		75	18	18	34,5	4,5	Поточний контроль / 20 Підсумковий контроль / 30
Змістовий модуль 2. Україна у період 1921–1939 років							
Тема 8	УСРР в добу Нової економічної політики	7,5	4	4	5	1	Опитування/ Тестування/ 12 балів
Тема 9	УСРР в умовах сталінської модернізації 1929 – 1939 рр.	7,5	4	4	3	1	Опитування/ Тестування/ 12 балів
Тема 10	Суспільно-політичні процеси в Радянській Україні 1930-х років	7,5	4	2	5	0,5	Опитування/ Тестування/ 12 балів
Тема 11	Західноукраїнські землі у міжвоєнний період	7,5	4	2	3	1	Опитування/ Тестування/ 12 балів
Разом за змістовим модулем 2.		60	16	12	28,5	3,5	Поточний контроль / 20 Підсумковий контроль / 30
Разом за змістові модулі 1,2		135	34	30	63	8	Поточний контроль / 36+4=40. Підсумковий контроль / 60
Види підсумкових робіт							Екзамен/ 60
Модульна контрольна робота							МКР (1) / 30 МКР (2) / 30 / 60
ІНДЗ							-
Інше							-
Разом годин / балів		135	34 / 0	30 / 40	63 / 0	8 / 0	Опитування / тестування/ Модульна контрольна

						робота 40+60=100
--	--	--	--	--	--	---------------------

6.2. Заочна форма навчання

Назва змістових модулів і тем		Разом	Лекції	Сем-ри	Сам-на роб.	Кон- ції	Форма контр./ бали
Змістовий модуль 1. Україна в період революції 1917–1921 років							
Тема 1	Початок Української революції. Утворення УЦР та її діяльність в березні-жовтні 1917 р.	10	1	1	6	2	Опитування/ Тестування/ 12 балів
Тема 2	Українська Народна Республіка в листопаді 1917–квітні 1918 рр.	10	2	1	6	1	Опитування/ Тестування/ 12 балів
Тема 3	Українська держава Павла Скоропадського	10	1	1	7	1	Опитування/ Тестування/ 12 балів
Тема 4	Західно-Українська Народна Республіка	10	2	1	5	2	Опитування/ Тестування/ 12 балів
Тема 5	Українська Народна Республіка під проводом Директорії	12,5	2	1	7,5	2	Опитування/ Тестування/ 12 балів
Тема 6	Політика більшовиків в Україні у 1918–1920 рр.	10	1	0,5	7,5	1	Опитування/ Тестування/ 12 балів
Тема 7	Військово-політичне протистояння за владу в Україні у 1919-1920 рр. Остаточне становлення Радянської влади.	12,5	1	0,5	10	1	Опитування/ Тестування/ 12 балів
Разом за змістовим модулем 1		75	10	6	49	10	Поточний контроль / 20 Підсумковий контроль / 30
Змістовий модуль 2. Україна у період 1921–1939 років							
Тема 8	УСРР в добу Нової економічної політики	15	2	1	10	2	Опитування/ Тестування/ 12 балів
Тема 9	УСРР в умовах сталінської модернізації 1929 – 1939 рр.	15	2	1	10	2	Опитування/ Тестування/ 12 балів
Тема 10	Суспільно-політичні процеси в Радянській Україні 1930-х років	15	2	1	11	1	Опитування/ Тестування/ 12 балів
Тема	Західноукраїнські	15	2	1	11	1	Опитування/

11	землі у міжвоєнний період						Тестування/ 12 балів
Разом за змістовим модулем 2.		60	8	4	42	6	Поточний контроль / 20 Підсумковий контроль / 30
Разом за змістові модулі 1,2		135	18	10	91	16	Поточний контроль / 36+4=40. Підсумковий контроль / 60
Види підсумкових робіт							Екзамен/ 60
Модульна контрольна робота							МКР (1) / 30 МКР (2) / 30 / 60
ІНДЗ							-
Інше							-
Разом годин / балів		135	34 / 0	30 / 40	63 / 0	8 / 0	Опитування / тестування/ Модульна контрольна робота 40+60=100

7. Самостійна робота

Самостійна робота студента реалізується для засвоєння тем, винесених на лекційні, семінарські й самостійні заняття. Час самостійної роботи студента становить 63 години і передбачає опрацювання конспекту лекцій та рекомендованої літератури. Результати самостійної підготовки перевіряються на семінарських заняттях, під час написання модульних контрольних робіт та складання екзамену. Питання, які виникають під час самостійної роботи, студент з'ясовує під час навчальних консультацій із викладачем.

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо студента. Студент зобов'язаний відвідувати лекційні та семінарські заняття. В аудиторії зберігається дружня, творча, відкрита до наполегливої праці й конструктивної критики атмосфера. Усі завдання, передбачені програмою, виконуються у встановлений термін.

Політика викладача щодо поточного оцінювання. Поточний контроль якості навчання застосовується під час проведення семінарських занять. Акцент робиться на глибину знань, на ясні, конкретні, логічно і самостійно збудовані відповіді, на знання змісту рекомендованої літератури, на уміння виділити головне з викладеного матеріалу.

Поточне оцінювання здійснюється за кожну тему в межах змістового модуля. Оцінюється здійснюється під час виступ на семінарському, чи практичному занятті та під час тестування.

Загальні критерії оцінювання:

«відмінно» – студент виявив всебічні систематичні та глибокі знання навчального

матеріалу дисципліни, опрацював основну та додаткову літературу; виявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності. Допускається 1 – 2 незначних неточностей;

«добре» – студент виявив у цілому добрі знання навчального матеріалу при виконанні завдань, але припустився низки незначних помилок; опрацював основну рекомендовану літературу; показав систематичні знання із дисципліни; здатний самостійно використовувати та поповнювати знання у процесі подальшого навчання та професійної діяльності;

«задовільно» – студент виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився із основною рекомендованою літературою; припустив значну кількість помилок або недоліків під час відповіді на питання (чи виконання завдань), але може усунути їх самостійно;

«незадовільно» – студент має значні прогалини в знаннях основного навчального матеріалу дисципліни; припускається принципових помилок при відповідях чи виконанні завдань.

Під час виступу або повідомлення на семінарському занятті оцінюються такі компоненти:

- презентація (графічний матеріал до виступу);
- повнота і лаконічність розкриття теми;
- якість інформації;
- самостійність та креативність;
- дотримання часового критерію доповіді (виступу).

Модульний контроль (рубіжне оцінювання)

Модульне оцінювання здійснюється в межах блоків змістових модулів, що включають відповіді на семінарських заняттях і контрольну роботу модуля (перший і другий модульний контроль). Оцінка за блок змістових модулів виставляється як середньозважена за такими результатами:

- результати поточного оцінювання виступу на семінарському занятті;
- письмове опитування за блоками змістового модуля (перший, другий, модульний контроль);
- результати рубіжного контролю відбиваються у журналі обліку навчальних занять.

Правила стосовно зарахування пропущених занять. Студент зобов'язаний відвідувати лекційні та семінарські заняття. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. У разі вимушеної відсутності, студент зобов'язаний самостійно опрацювати тему пропущеного заняття і подати викладачеві конспект. Викладач оцінює рівень засвоєння самостійно опрацьованого матеріалу у відведений ним час (див. нижче). Отриманий бал зараховується до поточного оцінювання.

Підсумкове оцінювання. Процедура підсумкового оцінювання здійснюється згідно [«Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань студентів Волинського національного університету імені Лесі Українки»](https://ed.eenu.edu.ua/upload/docs/828/fb5916577608c0ba33a7abcab848b3ba.pdf...)

Політика щодо академічної доброчесності. Викладач і студент у навчальному процесі на взаємно дотримуються «Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки», затвердженого 30 жовтня 2020 року (див. за посиланням: <https://ra.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2020/11/Kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>).

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Рубіжний контроль здійснюється після завершення лекційних та семінарських занять, передбачених змістовим модулем (Змістовий модуль 1, 2, 3). Відпрацювання пропущених семінарських здійснюється до

початку наступного семінарського заняття згідно розкладу. Студенти, чия відсутність пов'язана зі станом здоров'я і підтверджена відповідним документом, відпрацьовують пропущені заняття за домовленістю із викладачем.

Час написання модульної контрольної роботи повідомляється викладачем на початку вивчення змістового модуля (Змістовий модуль 1, 2, 3).

Складання екзамену, перескладання екзамену та складання екзамену комісії відбувається під час заліково-екзаменаційної сесії за розкладом, який оприлюднюється за місяць до її початку.

V. Підсумкове оцінювання

Підсумкове оцінювання проводиться за результатами першого та другого рубіжних контролів та у формі екзамену. Екзамен є обов'язковим для студентів, які отримали менше 75 балів за результатами рубіжних контролів. Студенти, які отримали більше 75 балів, мають право скласти екзамен із метою підвищення підсумкового балу. Екзамен відбувається віч-на-віч із викладачем в аудиторії. Білети містять по три питання із списку «питань для контролю», з якими студент знайомиться на початку вивчення змістового модуля (Змістовий модуль 1 і 2).

VI. Шкала та критерії оцінювання

Оцінки			Критерії
за шкалою ECTS	за національною шкалою	за шкалою Університету	
A «Відмінно»	«Відмінно»	90 – 100 балів	Студент виявив всебічні, систематичні та глибокі знання навчального матеріалу дисципліни, передбаченого програмою; опрацював основну та додаткову літературу, рекомендовану програмою; проявив творчі здібності у розумінні, логічному, стислому та ясному трактуванні навчального матеріалу; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.
B «Дуже добре»	«Добре»	82 – 89	Студент виявив систематичні та глибокі знання вище середнього рівня навчального матеріалу дисципліни; продемонстрував уміння легко виконувати завдання, передбачені програмою; опрацював літературу, рекомендовану програмою; засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни, їх значення для подальшої професійної діяльності.
C «Добре»		75 – 81	Студент виявив у цілому добрі знання навчального матеріалу дисципліни при виконанні передбачених програмою завдань, але припустив низку незначних помилок; опрацював основну літературу, рекомендовану програмою; показав систематичні знання з дисципліни; здатний самостійно використовувати та

			поповнювати знання у процесі подальшого навчання та професійної діяльності.
D «Задовільно»	«Задовільно»	66 – 74	Студент виявив знання навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; виконав завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значну кількість помилок або недоліків у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути самостійно.
E «Достатньо»		60 – 65	Студент виявив мінімальні знання основного навчального матеріалу дисципліни в обсязі, необхідному для подальшого навчання та майбутньої професійної діяльності; в основному виконував завдання, передбачені програмою; ознайомився з основною літературою, що зазначена у програмі; припустив значні помилки у відповідях на запитання співбесіди, тестування, при виконанні завдань тощо, які може усунути лише під керівництвом та за допомогою викладача.
F «Незадовільно»	«Незадовільно»	1 – 59	Студент не має знань зі значної частини навчального матеріалу; припускає принципові помилки при виконанні більшості передбачених програмою завдань; не спроможний самостійно засвоїти програмний матеріал.

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

1. Андрусишин Б.І. Церква в Українській Державі 1917-1920 рр. (доба Директорії УНР): Навчальний посібник для вузів. К.: Либідь, 1997. 176 с.
2. Білас І.Г. Репресивно-каральна система в Україні. 1917-1953: Суспільно-політичний та історико-правовий аналіз. У 2 кн. К.: Либідь, 1994.
3. Боечко В. та ін. Кордони України: історична ретроспектива та сучасний стан. К.: Основи, 1994. 168 с.
4. Бойко, О. Д. Історія України [Текст] : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / О. Д. Бойко. 3-тє вид., допов. К.: Академвидав, 2010. 688 с.
5. Бойко, О. Д. Історія України [Текст] : підручник для студ. вищ. навч. закл. / О. Д. Бойко. – 5-те вид., доповн. К.: Академвидав, 2014. 720 с.
6. Буковина: історичний аналіз. Чернівці: Зелена Буковина, 1998. 416 с.
7. Великий голод в Україні 1932–1933 років: у IV т. Т. II. Свідчення очевидців для Комісії Конгресу США / Виконавчий директор Комісії Джеймс Мейс; Наук. ред. С. В. Кульчицький. НАН України. Інститут історії України. К.: Вид. дім "Києво-Могилянська академія", 2008. 814 с. <http://resource.history.org.ua/item/0009347>

8. Верига В. Визвольні змагання в Україні 1914-1923 рр. У 2-х т. Т.2. Львів, 1998.
9. Верига В. Листопадовий рейд. К.: Вид-во ім. О.Теліги, 1995. 192 с.
10. Верстюк В. Роль і місце Центральної Ради в модерній історії України // Укр. іст. журн. - 1997. №5. С. 17-25.
11. Верстюк В. Ф. Українська Центральна Рада: Навчальний посібник. К.: Заповіт, 1997. 344с. <http://resource.history.org.ua/item/0014903>
12. Верстюк В., Осташко Т. Діячі Української Центральної Ради: Біографічний довідник. К., 1998. 255 с.
13. Верстюк В.Ф. Махновщина. Селянський повстанський рух на Україні (1918-1921). К.: Наук. думка, 1992.
14. Винниченко В. Відродження нації: У 3 ч.: Репринтне відтворення видання 1920 року. К.: Політвидав України, 1990.
15. Волковинський В.М. Батько Махно. К.: Т-во "Знання" України, 1992. 48 с.
16. Голод 1921-1923 років в Україні: Зб. документів і матеріалів / АН України: Ін-т Історії України. Упорядник: О.М.Мовчан, А.П.Огінська, Л.В.Яковлева. К.: Наукова думка, 1993. 240 с.
17. Голод 1932-1933 років на Україні: очима істориків, мовою документів / Кер. кол. упоряд. Р.Я.Піріг. К.: Політвидав України, 1990. 605 с.
18. Городинський З. Українська Національна Рада: історичний нарис. К.: Вид. дім "КМ Academia" 1993.
19. Грицак Я. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX-XX століття: Навчальний посібник. К.: Генеза, 1996. 360 с.
20. Гриценко А. П. Діяльність українських організацій на теренах Росії за доби Української Центральної Ради / Ред. кол.: С. В. Кульчицький (гол. ред.), О. І. Ганжа (відп. секр.), О. І. Гуржій, В. М. Даниленко, М. Ф. Дмитрієнко, М. В. Коваль, В. С. Коваль. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 1999. 64 с. <http://resource.history.org.ua/item/0013494>
21. Гриценко А. Політичні сили у боротьбі за владу на Україні (кінець 1917 р. - початок 1919 р.). К, 1993.
22. Грушевський М. Хто такі українці і чого вони хочуть? К.: Т-во "Знання" України, 1990.
23. Гунчак Т, Україна: перша половина XX ст.: Нариси політичної історії. К.: Либідь, 1993. 288с.
24. Гупуляк М. Перший листопад 1918 року на західних землях України: зі спогадами і життєписами членів Комітету Виконавців Листопадового Чину. К.: Либідь, 1993. 408с.
25. Дорошенко Д. Історія України. 1917-1923 рр. К., 1992. Т. 1-2.
26. Єсельчик С. Історія України: становлення модерної нації / За ред. М. Климчука; Авториз. пер. з англ. А. Цимбал. К.: Laurus, 2011. 376 с.
27. Єфремов С. О. Щоденники, 1923–1929. К.: ЗАТ "Газета "РАДА", 1997. 848 с. (Мемуари) <http://resource.history.org.ua/item/11009>
28. Західно-Українська Народна Республіка / Авт. кол.: Литвин М. Р. (керівник), Грицеляк В. П., Лоза Ю. І., Сосса Р. І., Ровенчак І. І. К.: ТОВ "Українська картографічна група", 2019. <http://resource.history.org.ua/item/0014314>
29. Західно-Українська народна республіка 1918-1923. Документи і матеріали. У 5 т. Том 5. Кн. 3: Зовнішня політика і міжнародне становище. 1922-1923 р. Івано-Франківськ: Місто-НВ, 2013. 992 с. <http://resource.history.org.ua/item/0014714>
30. Західно-Українська народна республіка 1918-1923. Документи і матеріали. У 5 т. Том 5. Кн. 1: Зовнішня політика і міжнародне становище. 1918-1919 р. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2009. 944 с. <http://resource.history.org.ua/item/0014706>
31. Західно-Українська народна республіка 1918-1923. Документи і матеріали. У 5 т. Том 2. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2001. 712 с. <http://resource.history.org.ua/item/0014301>
32. Зубалій О.Д., Рященко Д.С. Освітній рух в Україні у добу національно-державного відродження (1917-1920 рр.) // Укр. іст. журн. 1998. №3. С. 12-24.

33. Історія країни. Маловідомі імена, події, факти: Збірник статей / НАН України. Інститут історії України. Випуск 36. К.: Інститут історії України НАН України, 2010. 440 с.
http://history.org.ua/JournALL/histname/histname_2010_36/histname_2010_36.pdf
34. Історія Січових стрільців: Воєнно-історичний нарис. К.: Україна, 1992. 347 с.
35. Історія України / Керівник авт. кол. Ю.Зайцев. Вид. 2-ге, зі змінами. Львів: Світ, 1998. 488с.
36. Історія України [Текст] : навч. посібник / керівник авт. кол. Ю. Зайцев. Львів : Світ, 1996. 488 с.
37. Історія України [Текст] : навчальний посібник / Б. Д. Лановик, М. В. Лазарович. 3-є вид., випр. і доп. К.: Знання-Прес, 2006. 598 с.
38. Історія України. Курс лекцій: У 2-х кн. Кн.2. К., 1992.
39. Історія України. Нове бачення. У 2-х т. Т.2. К.: Вид. Україна, 1996.
40. Історія України. Новітня доба [Текст] : навчальний посібник / В. М. Литвин, В. Ф. Колесник, А. Г. Слюсаренко [et al.] ; за ред. В. М. Литвина. К. : Академвидав, 2012. 480 с.
41. Історія України: Документи. Матеріали [Текст] : навчальний посібник для студ. вищ. навч. закл. освіти, уч. та вчит. шк., ліцеїв, гімназій / уклад., комент. В. Ю. Короля. К. : Академія, 2002. 448 с.
42. Історія України: Навч. посібник для вузів / Наук. ред.: Ф.Стеблій, Я.Грицак. Львів: Світ, 1996. 488 с.
43. Історія України: Навчальний посібник / Під заг. ред. В.Смоля. К.: Альтернативи, 1997. 424 с.
44. Історія України: нове бачення [Текст] : навчальний посібник. 2-е вид., доповн. й переробл. К. : Альтернативи, 2000. 464 с.
45. Історія України: Хрестоматія / Упоряд. В. М. Литвин; Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. К.: Наукова думка, 2013. 1056 с.
<http://history.org.ua/LiberUA/978-966-00-1312-4/978-966-00-1312-4.pdf>
46. Калініченко В.В. Селянське господарство України в доколгоспний період (1921-1929). Х.: Основа, 1991. 131 с.
47. Касьянов Г.В. Даниленко В.М. Сталінізм і українська інтелігенція (20-30-ті роки). К.: Наук. думка, 1991. 96 с.
48. Книш З. Становлення ОУН. К.: Вид-во ім. О.Теліги, 1994. 128 с.
49. Колективізація і голод на Україні 1929-1933 рр.: Збірник документів і матеріалів. К.; Наук. думка, 1992. 733 с.
50. Конвест Р. Жнива скорботи: Радянська колективізація і голодомор: Пер. з англ. К.: Либідь, 1993. 384 с.
51. Копиленко О.Л. "Сто днів" Центральної Ради. К.: Україна, 1992. 204 с.
52. Костюк Г.О. Сталінізм в Україні. (Генеza і наслідки): Дослідження і спостереження сучасника: Пер. з англ. К.: Смолоскип, 1995. 508 с.
53. Кравченко Б. Соціальні зміни і національна свідомість в Україні ХХ ст.: Пер. з англ. К.: Основи, 1997. 423 с.
54. Кугутяк М. Галичина: сторінки історії. Нарис суспільно-політичного руху (ХІХ ст. -1939 р.). Івано-Франківськ, 1993.
55. Кудлай О. Б. Українська Центральна Рада. Протоколи ІІ–ІV сесій. Документи. (Квітень–жовтень 1917 р.) / Відп. ред. В. Ф. Верстюк. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2015. 222 с. <http://resource.history.org.ua/item/0010271>
56. Кульчицький С. Обґрунтування Голодомору 1932–1933 рр. як геноциду у світлі концепцій Р.Конквеста й Р.Лемкіна // Український історичний журнал. 2018. № 4. С. 98-127
<http://resource.history.org.ua/item/0014099>
57. Кульчицький С. Червоний виклик. Історія комунізму в Україні від його народження до загибелі. Кн. 1. К.: Темпора, 2013. 504 с. <http://resource.history.org.ua/item/0009288>
58. Кульчицький С.В. Комунізм в Україні: перше десятиріччя (1918- 1928). К.: Основи, 1996.
59. Кульчицький С.В. Концепція "кооперативного соціалізму" // Укр. іст. журн. 1995. №2.

60. Кульчицький С.В. Ціна “великого перелому”. К.: Вид-во “Україна”, 1991. 431 с.
61. Курс лекцій з історії України ХХ - початку ХХІ століття [Текст] : у 2 ч. Ч. 1 : Початок ХХ ст. - 1939 р. / П. С. Коріненко, М. В. Бармак, А. К. Фартушняк [et al.]. Пробне вид. Тернопіль : [ТНПУ], 2010. 376 с.
62. Липинський В. Релігія і церква в історії України. К., 1993.
63. Литвин В. Історія України: підручник / Відп. ред. В. Смолій. НАН України. Інститут історії України. К.: Наукова думка, 2013. 991 с.
64. Литвин М., Науменко К. Історія галицького стрілецтва. Львів, 1990.
65. Литвин М., Науменко К. Історія ЗУНР. - Львів: Ін-т українознавства НАНУ; Видав, фірма “Олір”, 1995. 268 с.
66. Мазепа І. Україна в огні й бурі революції. К.: Темпора, 2003. 608 с.: іл.
67. Макарчук, С. А. Українська Республіка галичан [Текст] : нариси про ЗУНР / С. А. Макарчук ; ред. Д. Карпин. Львів : Світ, 1997. 192 с.
68. Малик Я. та ін. Історія української державності. Львів: Світ, 1995. 247 с.
69. Марочко В. Йосип Сталін – фельдмаршал Голодомору / Національний музей Голодомору-геноциду, Інститут дослідження Голодомору. К.: Видавець Мельник М. Ю., 2020. 104 с.
70. Нагаєвський І. Історія Української держави двадцятого століття. К.: Укр. письменник, 1993. 413 с.
71. Національні відносини в Україні у ХХ ст.: збірник документів і матеріалів. К.: Наукова думка, 1994. 558 с. <http://resource.history.org.ua/item/10900>
72. Новітня історія України (1900-2000): Підручник / А.Г.Слюсаренко, В.І. Гусєв, В.М. Литвин та ін. 2-ге вид., переробл. і допов. К.: Вища шк., 2002. 719 с.
73. Овсій, І. О. Зовнішня політика України [Текст] : (Від давніх часів до 1944 року) : Навчальний посібник для вузів / І. О. Овсій. 2-е вид., стер. К. : Либідь, 2002. 240 с.
74. Павленко Ю., Храмов Ю. Українська державність у 1917-1919 рр. (Історико-генетичний аналіз). К.: Манускрипт, 1995. 263 с.
75. Петлюра С. Вибрані твори та документи. К.: Довіра, 1994. 271 с.
76. Петлюра С.В. Статті / Упоряд. та авт. передм. О.Климчук. К.: Дніпро, 1993. 341 с.
77. Пиріг Р. Я. Відносини України і Центральних держав: нетипова окупація 1918 року / НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2018. 358 с. <http://resource.history.org.ua/item/0013784>
78. Політичні партії на Україні (1905-1925). 36. наук. праць. К, 1992.
79. Полонська-Василенко Н. Історія України: У 2 т. Т.2. Від середини ХVІІ століття до 1923 року. 3-тє вид. К.: Либідь, 1995. 608 с.
80. Прушинський М. Драма Пілсудського. Війна 1920: Пер. з польськ. К.: Лібра, 1997. 335 с.
81. Революція на Україні: По мемуарах белых / Сост. Алексеев С.А., Попов Н.Н. К.: Полит. издат. Украины, 1990. 435 с.
82. Революційна доба 1917–1921 років у системі координат сучасної історіографії. Збірник наукових статей / Відп. ред. В. Ф. Верстюк. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2020. 251 с. <file:///C:/Users/admin/Downloads/0015219.pdf>
83. "Репресовані" щоденники. Голодомор 1932–1933 років в Україні / Упорядкув., вступ. ст., заг. ред. Я. Файзуліна. Український інститут національної пам'яті. К.: Фенікс, 2018. 352 с. <http://resource.history.org.ua/item/0014297>
84. Революція, державність, нація: Україна на шляху самоствердження (1917-1921 рр.). Київ;Чернігів: Сіверський центр післядипломної освіти, 2017. 544 с. <http://resource.history.org.ua/item/0013421>
85. Реєнт О. П. Українські визвольні змагання 1917–1921 років / Гол. ред. Р. Стасюк. К.: Вид-во "Арій", 2016. 280 с.
86. Реєнт О.П. Українська революція і робітництво. Соціально-політичні та економічні зміни 1917-1920 рр. К., 1996.
87. Ріпецький С. Українське Січове стрілецтво. Львів, 1995. 358 с.
88. Рубльов О.С., Черченко Ю.А. Сталінщина і доля західноукраїнської інтелігенції (20-50-ті

- роки ХХ ст.). К.: Наук. думка, 1994. 350 с.
89. Сергійчук В. Етнічні межі і державний кордон України. Вид. 3-є, доповнене. К.: ПП Сергійчук М. І., 2008. 560 с. <http://resource.history.org.ua/item/0009662>
90. Сідак В. С. Спеціальні служби України від найдавніших часів і до сьогодення: У 5-и т. Т. 2: Українські спецслужби доби національно-визвольних змагань 1917-1921 рр. К.: Прометей, 2017. 472 с. <http://resource.history.org.ua/item/0013904>
91. Скоропадський П. Спогади: кінець 1917 - грудень 1918 / Гол. ред. Я. Пеленський. К.: Філадельфія, 1995. 492 с.
92. Солдатенко В.Ф. Українська революція. Історичний нарис: Монографія. К.: Либідь, 1999. 976 с.
93. Стерчо П. Карпато-Українська держава: До історії визвольної боротьби карпатських українців у 1919-1939 рр. Львів, 1994.
94. Стрельський Г. Трубайчук А. Михайло Грушевський, його сподвижники і опоненти. К.: Четверта хвиля, 1996. 192 с.
95. Субтельний О. Україна: Історія. Ред. з перероб. і доп. К.: Либідь, 1993. 720 с.
96. Трембітський В. Позиція Великої Волині в українській державі 1918 року. Вінніпег-Нью-Йорк, 1993. 110с.
97. Троцкий Л. История русской революции. Том 2. Ч. 2: Октябрьская революция. М.: Терра, 1997. 270 с. <http://resource.history.org.ua/item/0010513>
98. Україна в історії Європи ХІХ – початку ХХІ ст.: історичні нариси / За ред. С. В. Віднянського. НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2020. 814 с. <http://history.org.ua/en/post/44951>
99. Україна крізь віки. У 15-ти тт.Т. 10: Рубльов О. С., Реєнт О. П. Українські визвольні змагання 1917-1921 рр. / За заг. ред. В. Смолія. НАН України. Інститут історії України. К.: Альтернативи, 1999. 320 с. <http://resource.history.org.ua/eiu/images/pdf.jpg>
100. Українська держава (Гетьманат) / Авт. кол.: Сосса Р. І. (керівник), Грицеляк В. П., Кучерук О. С., Лоза Ю. І., Осташко Т. С., Пиріг Р. Я., Скальський В. В. К.: ТОВ "Українська картографічна група", 2018. <http://resource.history.org.ua/item/0013854>
101. Українська державність у ХХ столітті: історико-політичний аналіз. К.: Політична думка, 1996. 435 с.
102. Українська революція 1917–1920 рр. в листівках та газетах: Альбом / Автор-упоряд. Г. Іванущенко. Держархів Сумської області. Суми: ВАТ "Сумська обласна друкарня" вид-во "Козацький вал", 2005. 85 с. <http://resource.history.org.ua/item/0009752>
103. Українська Центральна Рада / Авт. кол.: Сосса Р. І. (керівник), Грицеляк В. П., Кучерук О. С., Лоза Ю. І., Скальський В. В., Файзулін Я. М. К.: ТОВ "Українська картографічна група", 2018. <http://resource.history.org.ua/item/0013751>
104. Українська Центральна Рада: Документи і матеріали: У 2 т. / (Ін-т історії України НАН України, Центр, держ. арх. вищ. органів влади і упр. України; Упоряд. В.Ф. Верстюк, відп. ред. В.А.Смолій. К.: Наукова думка, 1996. 589 с.
105. Український національно-визвольний рух. Березень-листопад 1917 року: Док. і матеріали Упоряд. В.Верстюк (керівник) та ін. К.: Видавництво імені Олени Теліги, 2003. 1024 с.
106. Українські Січові Стрільці, 1914-1920. Львів, 1991.
107. Ульяновський В.І. Церква в Українській Державі 1917-1920 рр. (доба Гетьманату Павла Скоропадського): Навч. посібник для вузів. К.: Либідь, 1997. 320 с.
108. Хміль І. В. Аграрна революція в Україні: березень 1917 р. – квітень 1918 р. / НАН України. Інститут історії України. К.: Інститут історії України, 2000. 90 с. <http://resource.history.org.ua/item/0014535>
109. Чикаленко Євген. Щоденник 1919–1920 / За ред. В. Верстюка, М. Антоновича. Українська вільна академія наук у США, Історична секція; НАН України. Інститут історії України; Дослідний інститут новітньої історії України (Філадельфія). Київ; Нью-Йорк: Вид-во ім. Олени Теліги, 2005. 640 с. <http://resource.history.org.ua/item/0010502>

110. Чоповський В.Ю. Українська інтелігенція в національно-визвольному русі на Західній Україні (1918-1939). Львів, 1993.
111. Шаповал Ю., Пристайко В., Золотарьов В. ЧК-ГПУ-НКВД в Україні: особи, факти, документи / Ред. Т. Хорунжа. НАН України. Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського; Служба Безпеки України. К.: Абрис, 1997. 608 с. <http://resource.history.org.ua/item/0009645>
112. Шаповал Ю.І. та ін. ЧК-ГПУ-НКВД в Україні: особи, факти, документи. К.: Абрис, 1997. 608с.
113. Шаповал Ю.І. Україна 20-50-х років: сторінки ненаписаної історії. К., 1993.
114. Швагуляк М. Пацифікація: Польська репресивна акція у Галичині 1930 р. і українська суспільність. Львів, 1993. 52 с.
115. Яневський Д. Політичні системи України 1917-1920 років: спроби творення і причини поразки. К.: ДУХ І ЛІТЕРА, 2003. 767 с.